

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiect de Lege privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copiilor pe timpul zilei

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copiilor pe timpul zilei

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

Proiectul de lege reglementează cadrul legal privind asigurarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei, sigure și de calitate, pentru toți copiii până la absolvirea clasei a 4-a primare.

Elaborarea și adoptarea proiectului de lege reprezintă etape de punere în aplicare a politicii publice privind îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei, aprobate de Guvernul României în ședința din data de 20 august 2008.

Totodată, prin acest proiect se are în vedere îndeplinirea obligațiilor care revin României în calitate de stat membru UE, în ceea ce privește atingerea țintelor stabilite în cadrul Consiliului European de primăvară de la Barcelona din 2002, potrivit cărora:

„Statele Membre trebuie să înlăture cauzele care împiedică participarea femeilor pe piața forței de muncă și trebuie să facă tot posibilul ca, ținând seama de cererea de facilități de îngrijire a copilului și în conformitate cu modelele naționale de îngrijire, să asigure că, până în 2010:

- *Cel puțin 90% dintre copiii cu vârste cuprinse între 3 ani și vârsta obligatorie de școlarizare beneficiază de servicii de îngrijire;*
- *Cel puțin 33% dintre copiii cu vârsta sub 3 ani beneficiază de servicii de îngrijire.”*

Asigurarea de servicii adecvate de îngrijire a copiilor este considerată de către Consiliul și Comisia Europeană ca fiind un pas esențial în realizarea egalității de șanse între femei și bărbați, în creșterea participării femeilor pe piața muncii și a reconcilierii vieții profesionale cu viața de familie, și ocupă un loc important în cadrul politicilor UE privind ocuparea.

Totodată, în Memorandumul Comun în Domeniul Incluziunii Sociale semnat între România și UE în 2005, România și-a stabilit priorități de acțiune în vederea reconcilierii carierei profesionale cu viața de familie:

„Este urgent să se dezvolte un ansamblu de servicii de îngrijire a copilului mic pentru a facilita participarea femeilor la activitățile economice: creșe și grădinițe în regim de internat, servicii socio-medicale de supraveghere în comunitate a copiilor în primul an de viață și centre de zi, în special în mediul rural”.

Proiectul de lege răspunde și altor obligații asumate pe plan internațional de România, care, prin adoptarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, a transpus în cea mai mare parte Convenția ONU privind drepturile copilului, la care este parte. Cu toate acestea, Legea nr. 272/2004 nu face referire la prevederile art. 18 alin. (3) al Convenției ONU, potrivit căruia:

„Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile și de așezămintele de îngrijire a copiilor pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.”

1. Descrierea situației actuale

Modelele tradiționale de creștere a copilului, în care tatăl era cel ce aducea banii în casă, grija față de copii fiind, în cea mai mare măsură, îndatorirea mamei, care beneficia de un ajutor din partea celorlalți membri ai familiei sau a vecinilor, s-au schimbat, sub influența unor factori contextuali

actuali, precum:

1. *Creșterea economiei bazate pe servicii și creșterea ponderii femeilor în cadrul forței de muncă salariate.* Atunci când participarea femeilor pe piața muncii atinge un anumit nivel, soluțiile private pentru satisfacerea nevoilor copilului devin insuficiente. Părinții sau alți membri ai familiei lucrează, iar soluțiile pentru îngrijirea copiilor sunt nesatisfăcătoare din cauza calității scăzute, a lipsei sau a instabilității lor.
2. *Necesitatea îmbinării muncii și a responsabilităților familiale într-un mod mai echitabil pentru femei.* Un program încărcat acasă poate obliga femeile să își ia doar slujbe cu jumătate de normă, în general prost plătite, în domenii considerate specifice femeilor - femeie de serviciu, îngrijitoare, casieră sau lucrătoare în domeniul alimentar - și care, adesea, nu pun accent pe nivelul de educație sau pe calificări. Diviziunea muncii în cadrul familiei este considerată voluntară și tradițională, astfel încât este dificil de contestat inechitatea de gen în cadrul familiei sau de luptat împotriva sa prin intermediul legii. În toate țările, sondajele arată clar că femeile cu slujbe cu normă întreagă tot dedică mult mai mult timp creșterii copiilor și muncilor casnice decât bărbații.
3. *Problemele demografice ale fertilității în scădere și ale imigrației în creștere.* Previțiunile demografice curente suscită îngrijorare în legătură cu asigurarea forței de muncă pentru viitor și capacitatea de a menține creșterea economică, date fiind obligațiile privind pensiile și sănătatea publică pentru populația în vârstă tot mai numeroasă. Unul din motivele fertilității scăzute este faptul că decizia de a avea copii depinde de terminarea studiilor și/sau de dobândirea stabilității în cariera profesională. Întemeierea unei familii este, astfel, amânată, deoarece tot mai mulți bărbați și femei dedică mai mult timp și bani studiilor postliceale și universitare. Un loc de muncă stabil rămâne un lucru greu de obținut. În plus, costurile estimate ale creșterii copiilor, atât costurile directe, legate de îngrijirea propriu-zisă a copilului, cât și cele indirecte, legate de cariera mamei, nu au un efect motivant asupra deciziei de a avea copii.
4. *Nevoia de a întrerupe ciclul sărăciei și al inegalității, care începe în copilăria timpurie.* Sărăcia și dezavantajele educaționale se manifesta în cazul unui procent semnificativ de copii de vârstă mică. Potrivit Memorandumului Comun de Incluziune Socială dintre România și UE (2005), incidența sărăciei la copiii cu vârsta sub 15 ani era de 29,9% în 2003. Sărăcia infantilă este determinată de un număr de factori, printre care problemele de ocupare profesională ale părinților, inegalitățile în privința veniturilor, indemnizațiile insuficiente și, în unele cazuri, de lipsa accesibilității unor servicii de îngrijire a copilului. În special părinții singuri și familiile cu venituri mici sunt vulnerabile atunci când serviciile de îngrijire a copilului lipsesc, sunt prea scumpe sau de proastă calitate. Mamele singure, în special, sunt obligate să părăsească piața muncii, ceea ce duce la situații în care ele și copiii lor abia reușesc să subziste din ajutorul social. Pe de altă parte, copiii provenind din astfel de familii sunt expuși eșecului educațional. Capitalul uman este produs de-a lungul vieții nu numai prin moștenirea genetică, ci și prin mediul familial, școlar și profesional. Mediul familial este esențial pentru producerea și consolidarea capitalului intelectual și a bunăstării copilului. Copiii din familii cu un statut socio-economic scăzut sunt mai puțin predispuși să își dezvolte la același nivel abilitățile și capitalul intelectual, precum copiii din medii cu statut socio-economic ridicat. Pentru copiii de vârstă mică din categoriile cu risc crescut e posibil să nu existe modele de succes sau ca aceștia să nu dobândească, în prima parte a copilăriei, aptitudinile și motivațiile fundamentale care stau la baza învățării, cum ar fi însușirea adecvată a conceptelor și a limbii, autoreglarea și încrederea necesară pentru a interacționa sau a se exprima.

În acest context, Guvernul a adoptat Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, menită să stimuleze părinții să aibă copii și să ofere posibilitatea femeilor de a combina responsabilitățile profesionale cu cele familiale. Potrivit acesteia, începând cu data de 1 ianuarie 2007, persoanele care, în ultimul an anterior datei nașterii copilului, au realizat timp de 12 luni venituri profesionale supuse impozitului pe venit, beneficiază de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu

handicap, de până la 3 ani, precum și de o indemnizație lunară în cuantum de 600 lei. În primul trimestru al anului 2008, au beneficiat de această indemnizație pentru creșterea copilului un număr mediu lunar de aproximativ 184.000 de familii. Persoanele care își reiau munca în această perioadă beneficiază de un stimulent în cuantum lunar de 100 lei, situație în care plata indemnizației se suspendă. Indemnizația sau, după caz, stimulentele, se cumulează cu alocația de stat pentru copii, în cuantum de 200 lei, care se acordă tuturor copiilor în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani în cazul copilului cu handicap (indiferent dacă părintele/părinții au contribuit anterior nașterii la bugetul de stat).

Disponibilitatea serviciilor de îngrijire pe timpul zilei a copiilor ai căror părinți muncesc sau își caută de lucru rămâne însă insuficientă sau, în unele situații, aproape inexistentă.

Principalele facilități de îngrijire a copiilor de vârstă preșcolară din România sunt creșele și grădinițele.

Numărul creșelor a descrescut dramatic după 1989. Dacă în 1990 erau 840 de creșe, în 2005 mai existau 291 creșe (toate proprietate de stat) cu un număr total de 14.310 de paturi, în condițiile în care numărul total al copiilor cu vârste sub 3 ani era de 632.573. Rămase o vreme fără o reglementare clară a activității, creșele sunt în prezent reglementate prin Legea nr. 263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor.

Deși legea creșelor este meritorie din acest punct de vedere, abordarea promovată de ea este discutabilă din mai multe puncte de vedere:

- creșele sunt definite ca servicii sociale specializate. Cu toate acestea, în ciuda includerii prevenirii primare în misiunea lor, serviciile de îngrijire și educație a copilului trebuie văzute ca servicii destinate tuturor copiilor, nu doar celor care necesită servicii sociale specializate;
- acceptă existența programului săptămânal, lucru contestat din perspectiva drepturilor copilului;
- definește activitatea creșelor, întărind orientarea preponderent medicală;
- stabilește orarul de funcționare al serviciului, ceea ce limitează posibilitatea flexibilizării acestuia, potrivit nevoilor părinților;
- permite închiderea creșei o lună pe timpul verii, creând astfel probleme părinților care nu își pot lua concediu pe (toată) perioada respectivă.
- legea nu clarifică sistemul de finanțare a creșelor;
- legea nu stabilește responsabilitatea consiliilor locale de a înființa astfel de servicii pentru toți copiii;
- structura personalului și perspectivele de formare a personalului nu sunt clar definite.

În prezent, în România, sistemul educațional cuprinde copii începând cu vârsta de 3 ani în învățământul preșcolar. Acest sistem este oferit gratuit tuturor copiilor.

În anul școlar 2004-2005, numărul grădinițelor de stat a fost de 5514, iar grădinițele private au fost în număr de 173, adică un total de 5687 grădinițe (Sursa: „Statistica educației” – Institutul Național de Statistică 2005). Potrivit Anuarului statistic al României din 2006, în anul școlar 2005-2006, numărul total al grădinițelor era de 3769.

Grădinițele rămân principala formă de îngrijire pentru copiii cu vârsta între 3 și 6/7 ani ai căror părinți muncesc. Grădinițele pot avea program normal (5 ore) sau prelungit (10 ore) iar unele au grupe săptămânale. Ele pot fi organizate în subordinea inspectoratelor școlare, dar și alte persoane fizice sau juridice pot înființa și finanța grădinițe private.

După o descreștere semnificativă imediat după 1989, în perioada 1990-1995 rata înscrierii în învățământul preșcolar a continuat să se situeze sub 60%, posibil ca efect al creșterii șomajului. După 1995, rata înscrierii a crescut aproape în fiecare an, ajungând la 74,9% în anul școlar 2004-2005. (Sursa: „Statistica educației” – Institutul Național de Statistică 2005). Numărul grădinițelor a descrescut însă constant, de la 12.159 în 1990, la 9.547 în 2002, și la 5.687 în 2004, urmând tendințele demografice. Așa cum am arătat mai sus, numărul lor a ajuns la 3769 în anul școlar 2005-2006. O altă explicație, pe lângă declinul demografic, este dată de fuziunea administrativă a mai multor unități din zonele rurale, cauzate de asemenea de scăderea populației preșcolare, dar și de dificultățile legate de întreținerea spațiilor și de finanțare, precum și de lipsa personalului calificat.

Costurile administrative pentru grădinițele publice sunt suportate din bugetele autorităților locale, în timp ce salariile personalului (educativ și auxiliar) sunt suportate de la bugetul de stat alocat pentru educație. În plus, părinții plătesc pentru rechizite, mese (în cazul grădinițelor cu program prelungit sau săptămânal), ore opționale (limbi străine, muzică, dans, informatică) sau pentru materiale igienice. Costurile suportate de părinți pentru mese pot varia, pentru o grădiniță cu program prelungit, între 100 și 200 lei, în funcție de costul zilnic al unei mese per copil agreat de părinți și conducerea grădiniței. Facilitățile de transport sunt destul de rare în cazul grădinițelor publice.

Începând cu 1992, când au început să fie înființate, numărul grădinițelor private a crescut continuu, de la 16 în anul școlar 1992-1993 la 173 în anul școlar 2004-2005 (Sursa: Anuarul statistic al României, Institutul Național de Statistică, 2003, și „Statistica educației”, Institutul Național de Statistică, 2005).

Vârsta minimă de admitere a unui copil în grădinițele private este 2 ani, iar acestea pot asigura și îngrijire pe timpul vacanțelor, ceea ce nu este valabil pentru grădinițele publice. Problema vacanțelor este, în lipsa unor facilități în afara orelor, una acută pentru părinții copiilor din grădinițele publice. Costurile îngrijirii și educației furnizate în grădinițele private cu program prelungit poate ajunge sau depăși 300 euro pe lună.

Deși numărul serviciilor cu program săptămânal este relativ mic, ele există în rândul creșelor, cât și printre grădinițe, fiind prevăzute și acceptate de legislația în vigoare. Îngrijirea pe timpul nopții/săptămânală tinde să se transforme într-o măsură de protecție specială. Există însă exemple pozitive, care demonstrează că flexibilizarea programului de lucru al serviciilor (creșe, grădinițe) reduce considerabil nevoia de îngrijire săptămânală.

Facilitățile de îngrijire în afara orelor de școală au început să fie dezvoltate tot în cadrul inițiativelor private, dar costurile sunt similare, iar facilitățile respective rămân, ca și grădinițele private, inaccesibile familiilor cu venituri scăzute sau medii.

Înființarea de grădinițe pentru angajații unei fabrici sau instituții era o practică frecventă înainte de Revoluție, dar acestea au fost ulterior incluse în rețeaua grădinițelor publice. Angajatorii privați au început recent să dezvolte din nou astfel de facilități pentru copiii angajaților.

Pentru copiii provenind din familii afectate de sărăcie, care nu-și permit costurile pentru grădinițe, au fost create centre de zi, ca servicii alternative la instituționalizarea copiilor. Numărul centrelor de zi publice era de aproximativ 150 în 2006. În plus, există în jur de 90 de servicii de îngrijire de zi și recuperare pentru copilul cu handicap/nevoi speciale. În timp ce capacitatea celor mai multe centre de zi este în medie de 20 copii, unele centre de recuperare putând ajunge până la 100, serviciile sunt furnizate pe o perioadă limitată. Nevoia pentru acest tip de servicii este mult mai ridicată, dat fiind nivelul de sărăcie, în special în zonele rurale. Mai mult decât atât, cele mai vulnerabile familii nu sunt de obicei cele care solicită ajutorul, ci rămân, în lipsa unei atente monitorizări din partea autorităților locale, în afara sistemului de protecție socială.

Centrele de zi oferă și îngrijire și educație timpurie și reușesc, astfel, într-o oarecare măsură, să se adreseze unui ansamblu de nevoi ale copiilor.

Aceasta înseamnă ca autoritățile administrației publice locale trebuie să fie sprijinite să-și înființeze servicii de îngrijire a copilului pe timpul zilei care să asigure îngrijirea mai multor categorii de beneficiari.

Posibilitatea de a solicita contribuția financiară a părinților în funcție de veniturile acestora și de a păstra gratuitatea numai în cazul copiilor și familiilor în nevoie de asistență socială va stimula autoritățile locale să înființeze aceste servicii.

2. Schimbări preconizate

Sunt introduse reglementări privind înființarea, organizarea și funcționarea diferitelor tipuri de servicii de îngrijire pe timpul zilei pentru toți copiii, cel puțin până la absolvirea clasei a 4-a primare. Serviciile furnizează îngrijire și educație timpurie pentru copiii cu vârste cuprinse între 3 luni și 3 ani (activități de îngrijire, creștere, educație și învățare, bazate pe interacțiunea și

participarea copiilor, activitatea cheie fiind jocul în diferitele sale forme) și/sau activități în afara orelor de grădiniță/școală până la absolvirea clasei a 4-a primare (activități educative, recreative și de petrecere a timpului liber). Acestea pot fi organizate în centre, la domiciliu, sau ca servicii deschise organizate la nivelul comunității.

Serviciile de îngrijire a copilului pe timpul zilei organizate în centre se desfășoară în creșe, pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 luni și 3 ani, respectiv în centre de îngrijire de zi, pentru copiii mai mari de 3 ani, până la absolvirea clasei a 4-a primare. Personalul nu va fi nici medical, nici didactic, ci va trebui să fie specializat pentru desfășurarea activităților specifice. Este reglementată pregătirea pe care trebuie să o aibă personalul (în domeniul pedagogic/al științelor educației, în specializarea educația și îngrijirea copilului), precum și raportul adult:copii și mărimea grupelor.

Pentru prima dată în legislația românească este introdusă ideea de educație pentru părinți. Astfel, serviciile deschise organizate la nivelul comunității se adresează familiilor cu copii din comunitate și viitorilor părinți și desfășoară activități sub titulatura de „școala părinților”.

Serviciile sunt furnizate pe parcursul întregului an. Programul centrelor trebuie să fie flexibil, stabilit de părinți și centru în funcție de programul de lucru al părinților; este exclusă îngrijirea săptămânală, iar îngrijirea peste noapte trebuie să fie o excepție.

Sunt introduse reglementări privind funcționarea agențiilor de baby-sitting, menite să asigure formarea baby-sitteri-ilor și respectarea de către aceștia a unor condiții care să garanteze siguranța și calitatea îngrijirii copiilor în cadrul îngrijirii intermediare de aceste agenții.

Este reglementată o nouă ocupație, aceea de bonă.

Toate tipurile de servicii pot fi publice sau private, însă vor trebui să respecte aceleași standarde de calitate.

Este introdusă obligativitatea autorităților administrației publice locale de a evalua nevoia de servicii de îngrijire pe timpul zilei a copiilor din comunitate și de a asigura disponibilitatea locurilor în servicii adecvate, potrivit nevoilor identificate.

Este reglementată administrarea și coordonarea serviciilor la nivel central (Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului), județean (Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului) și local (compartiment specializat în subordinea Consiliului Local).

Este reglementată finanțarea serviciilor, fiind introdusă contribuția părinților, în funcție de venit, de numărul de copii și de alte circumstanțe legate de situația economică a familiei.

Sunt prevăzute măsuri tranzitorii privind formarea personalului din serviciile actuale, transferul serviciilor actuale (creșe și centre de zi) în coordonarea compartimentului specializat înființat la nivelul Consiliului Local.

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Statul încurajează părinții să petreacă cât mai mult timp cu copilul în perioada copilăriei timpurii, prin acordarea concediului și a indemnizației de îngrijire a copilului până la împlinirea vârstei de doi ani (trei ani, în cazul copilului cu handicap). Pe de altă parte, politicile în domeniul ocupării încurajează părintele să se întoarcă pe piața muncii și înainte de împlinirea vârstei de doi ani de către copil, prin acordarea unui stimulent (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului).

În lipsa unor servicii de îngrijire a copilului pe timpul zilei, suficiente și de calitate, multe familii din România trebuie însă să găsească diverse aranjamente pentru a asigura îngrijirea copiilor lor atunci când ei lucrează.

Această situație este deosebit de stresantă și accentuează diferitele riscuri și reduce considerabil numărul părinților (în special mame) care ar putea să se reîntoarcă mai devreme la lucru.

Implicațiile asupra bugetului sunt evidente: în loc să revină pe piața forței de muncă, să contribuie la creșterea economică și să plătească impozit pentru veniturile realizate, sute de mii de femei sunt nevoite să rămână cel puțin 2 ani acasă după naștere, primind în acest timp indemnizația de

creștere a copilului în valoare de 600 lei.

Prin implementarea legii, pe lângă stimularea întoarcerii și menținerea femeilor pe piața forței de muncă, se creează noi locuri de muncă, prin înființarea ocupației de bonă.

Totodată, prin reglementările introduse de proiectul de lege se realizează o corectă fundamentare și distribuire a fondurilor destinate îngrijirii copilului pe timpul zilei.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Este reglementat cadrul legal care permite crearea de către agenți economici sau alți angajatori a unor servicii de îngrijire pe timpul zilei pentru copiii angajaților. Aceștia ar trebui să fie însă stimulați să înființeze astfel de servicii, prin oferirea unor facilități fiscale. În Codul fiscal, art. 21 alin. (3), sunt prevăzute ca având deductibilitate limitată cheltuielile sociale, în limita unei cote de până la 2% aplicată asupra valorii cheltuielilor cu salariile personalului. Sunt incluse aici cheltuielile pentru funcționarea corespunzătoare a unor activități sau unități aflate în administrarea contribuabililor, grădinițe, creșe, tichete de creșă. Acest articol ar trebui modificat, în sensul includerii cheltuielilor legate de *înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei.*

3. Impact social

Disponibilitatea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei contribuie la creșterea participării femeilor pe piața muncii, la îmbinarea responsabilităților profesionale și familiale într-un mod mai echitabil pentru femei, oferă soluții pentru unele din problemele demografice și permite abordarea problemei sărăciei copiilor și a dezavantajelor educaționale.

Forța de muncă feminină are efecte asupra producției, unde munca femeilor sporește numărul bunurilor și al serviciilor în economiile moderne; asupra consumului, unde contribuția tot mai mare a femeilor la veniturile gospodăriei crește consumul; și asupra bugetului de stat, unde impozitarea veniturilor femeilor crește veniturile statului. La nivelul familiei, salariul femeii poate constitui întregul venit al familiei și, în toate gospodăriile, contribuie în mare măsură la venitul familiei și la condițiile oferite copiilor. În plus, în contextul îmbătrânirii populației și al creșterii longevității în societățile contemporane, pensiile și asistența socială pe termen lung pot fi susținute numai dacă se menține o rată mare a ocupării profesionale.

Asigurarea de servicii de îngrijire a copilului pe timpul zilei, cu program flexibil, în funcție de nevoi, la care contribuția părinților este variabilă, mergând până la gratuitate, va contribui la reducerea sărăciei copilului. Programele socio-educative integrate, bine subvenționate, îmbunătățesc funcțiile cognitive și sociale ale copiilor aflați în situație de risc. Dacă sunt corect raportate la muncă, sănătate și servicii sociale, activitățile de îngrijire și educație timpurie pot avea rezultate suplimentare, cum ar fi un număr mai mare de mame în câmpul muncii, mai puține familii sărace, aptitudini parentale mai bune și o coeziune familială și comunitară mai mare.

Activitățile de îngrijire și educație timpurie contribuie la binele public, cum ar fi sănătatea copiilor unei țări, viitoarele realizări pe plan educațional, volumul și flexibilitatea pieței muncii și coeziunea socială.

Mai mult decât atât, investiția timpurie în servicii de îngrijire a copilului, cărora le revine și o misiune de identificare și prevenire primară a situațiilor de risc, scade nevoia de servicii specializate pentru copiii și familii, reducând astfel per ansamblu costurile pentru societate.

Reglementările introduse de noua lege vor avea ca impact și creșterea calității serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei existente, precum și dezvoltarea unei game variate de servicii de îngrijire a copilului pe timpul zilei pentru a răspunde mai bine nevoilor copiilor, părinților și societății în general.

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Secțiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent (2009)	Următorii patru ani (2010-2013)				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:	111.032,2*	123.672*	142.665,9*	167.980,7*	187.206,6*	146.511,5*
i. impozit pe profit	3.032,2	3.672	4.665,9	5.980,7	7.206,6	4.911,5
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:	120.916,6	162.625,4	267.216,4	398.992,9	527.487,2	295.447,7
a) buget de stat, din acesta:						
i. cheltuieli de personal	96.733,3	122.780,7	198.860,6	301.726,7	403.727,1	224.765,7
ii. bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat	9.884,5	38.953,4	124.550,5	231.012,2	340.250,6	149.930,2
b) bugete locale	96.733,3	122.780,7	198.860,6	301.726,7	403.727,1	224.765,7
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Atașat se găsește fundamentarea bugetului estimat pentru perioada 2009-2013.					
7. Alte informații -	* Sumele includ stimulentele economisite prin reîntoarcerea femeilor pe piața forței de muncă					
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						

1. Proiecte de acte normative suplimentare

Modificarea art. 21 alin. (3) din Codul Fiscal, în sensul includerii cheltuielilor legate de înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor îngrijire a copilului pe timpul zilei.

Adoptarea unei hotărâri de Guvern pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii.

Adoptarea unor Ordine ale ministrului muncii, familiei și egalității de șanse/Ordine comune ale ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și ministrului educației, cercetării și tineretului și/sau ministrului sănătății publice pentru aprobarea standardelor/programei cadru/planului de formare profesională menționate în Lege.

Abrogarea Legii nr. 263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie

În domeniul serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei, ca și în domeniul social în general, nu există legislație comunitară, ci doar coordonarea politicilor (prin metoda coordonării deschise), prin care se stabilesc ținte care trebuie atinse de statele membre (precum țintele de la Barcelona, mai sus menționate). Proiectul de act normativ este compatibil cu politicile comunitare stabilite în acest sens, și contribuie la atingerea țintelor legate de asigurarea serviciilor de îngrijire pentru copii, precum și a țintelor privind rata ocupării în rândul femeilor.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

4. Evaluarea conformității:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Denumirea actului sau documentului comunitar, numărul, data adoptării și data publicării

Gradul de conformitate (se conformează / nu se conformează)

Comentarii

5. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente

Memorandumul Comun în Domeniul Incluziunii Sociale semnat între România și UE în 2005 : „Este urgent să se dezvolte un ansamblu de servicii de îngrijire a copilului mic pentru a facilita participarea femeilor la activitățile economice: creșe și grădinițe în regim de internat, servicii socio-medicale de supraveghere în comunitate a copiilor în primul an de viață și centre de zi, în special în mediul rural”.

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, 1989, ratificată de România prin Legea nr.18/1990 : art. 18 alin. (3) „Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile și de așezămintele de îngrijire a copiilor pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.”

Strategia Europeană în domeniul Ocupării revizuită (2005); alte documente ale Consiliului European în domeniul ocupării : creșterea ratei ocupării în țările membre UE de la o medie de 61% în 2000, tinzând către 70% în 2010, iar procentul femeilor angajate, de la 51% în 2000, la 60% în 2010; Disponibilitatea serviciilor de calitate de îngrijire a copiilor trebuie crescută, potrivit

țintelor proprii ale statelor membre. Trebuie implementate politici în vederea egalizării șanselor între femei și bărbați, precum și măsuri de promovare a politicilor familiale „prietenose”.

6. Alte informații

Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Proiectul de lege a fost elaborat în cadrul proiectului de înfrățire instituțională (Twinning Light) „Evaluarea și reglementarea serviciilor de îngrijire pe timpul zilei a copilului în România”, derulat de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, în colaborare cu Centrul de Cercetare și Dezvoltare pentru Bunăstare și Sănătate (STAKES) din Finlanda.

Proiectul a avut o durată de 6 luni. În vederea consultării și implicării tuturor părților interesate în procesul de evaluare a nevoilor și de elaborare a proiectului de lege, a fost stabilit un Comitet Consultativ, alcătuit din reprezentanți ai: direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului din București, ai unor centre de zi și creșe, Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerului Sănătății Publice, Consiliului Economic și Social, Centrului pentru Educație și Dezvoltare Profesională „Step by step”, Fundației „Copiii noștri”, precum și ai UNICEF România. Au avut loc două reuniuni ale Comitetului Consultativ (5 iunie, respectiv 27 septembrie 2007), precum și o serie de vizite și întâlniri bilaterale.

Pe data de 7 noiembrie 2007, a avut loc o masă rotundă organizată de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului împreună cu Consiliul Economic și Social la sediul acestuia, la care au participat reprezentanți ai partenerilor sociali și ai Ministerului Economiei și Finanțelor.

O altă întâlnire de lucru a avut loc pe data de 14 noiembrie 2007, la care proiectul a fost dezbătut împreună cu reprezentanți ai Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerului Sănătății Publice, Ministerului Economiei și Finanțelor, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Institutului Național de Statistică și ai Institutului pentru Cercetarea Calității Vieții.

În data de 3 martie 2008, a avut loc o dezbatere publică referitoare la proiectul de lege, la care au participat reprezentanți ai Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerului Sănătății Publice, Ministerului Economiei și Finanțelor, ai agențiilor de baby-sitting și ai organizațiilor neguvernamentale.

Proiectul de lege este postat pe site-ul oficial al Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (www.mmsf.ro) încă din data de 15 februarie 2008. Acesta a fost postat și pe site-ul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului începând cu data de 4 martie 2008.

Marea majoritate a participanților la reuniunile, întâlnirile sau dezbaterile publice organizate și-au exprimat acordul față de această inițiativă și au apreciat că ea este deosebit de utilă în contextul actual.

Dintre observațiile primite, care au fost preluate în documentele menționate, amintim:

- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului: reglementarea doar a serviciilor în afara orelor de grădiniță și menținerea sistemului actual de educație preșcolară; accentul trebuie pus pe serviciile dezvoltate, și mai puțin pe instituții; necesitatea clarificării unor definiții, cum ar fi cea a centrelor multifuncționale; utilizarea și perfecționarea personalului existent; propuneri privind organizarea formării inițiale a personalului; utilizarea spațiilor unor servicii deja existente; ajustarea raportului adult:copii;
- Ministerul Economiei și Finanțelor: este necesar ca impactul financiar să fie descris în detaliu; precizarea modului în care vor fi alocate sumele de la bugetul de stat; asigurarea accesibilității serviciilor pentru copiii aflați în situație de risc;

- Institutul pentru cercetarea calității vieții: ajustarea pragului contribuției părinților;
- Ministerul Sănătății Publice: limita inferioară a vârstei beneficiarilor;
- Consiliul Național al Patronatelor: accent pe educație, nu pe „școlificarea” copiilor; o singură autoritate responsabilă pentru coordonarea serviciilor;
- Observații primite din partea majorității instituțiilor centrale și locale au vizat detalii privind activitățile desfășurate, formarea personalului din centre și a bonelor, mărimea grupelor în centre, numărul și vârsta copiilor la bone, finanțarea serviciilor, coordonarea la nivel local și județean. Din corelarea tuturor acestor observații și propuneri a rezultat forma actuală a documentelor în cauză.

O serie de observații au vizat detalii privind implementarea legii și vor fi avute în vedere la elaborarea legislației secundare. Acest tip de sugestii au fost primite din partea reprezentanților patronatelor și sindicatelor, personalului CES, Asociației Române a Agențiilor Serviciilor Casnice, organizațiilor neguvernamentale, agențiilor de baby-sitting, reprezentanților creșelor, grădinițelor, centrelor de zi vizitate etc.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse este implicat în calitate de inițiator al proiectului de lege (prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului), cât și prin atribuțiile care îi revin în aplicarea legii propuse.

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerul Sănătății Publice au fost implicate deoarece coordonează (au coordonat, în cazul Ministerului Sănătății Publice) activitățile desfășurate de grădinițe și creșe, precum și personalul de specialitate al acestora. Totodată, aceste ministere elaborează și coordonează implementarea politicilor din domeniul educației și, respectiv, al îngrijirii sănătății.

Consultarea partenerilor sociali reprezentați în Consiliul Economic și Social își are explicația în faptul că proiectul de lege vizează atât actorii guvernamentali, cât și angajații (părinți, personalul serviciilor de educație și îngrijire a copilului pe timpul zilei) și angajatorii (care ar putea să creeze servicii pentru copiii angajaților).

Agențiile de babysitting au fost consultate întrucât, pentru prima dată, prin acest proiect de lege se reglementează activitatea acestora.

Organizațiile neguvernamentale au participat la dezbaterile publice dat fiind faptul că proiectul de lege prevede înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei ca servicii de interes public, în sistem public sau privat.

Motivul implicării Centrului pentru Educație și Dezvoltare Profesională „Step by step”, Fundației „Copiii noștri”, și UNICEF România în aceste consultări îl constituie preocuparea constantă a celor 3 organizații în ceea ce privește educația și îngrijirea copilului în perioada copilăriei timpurii, numeroasele studii și strategii în acest domeniu la a căror elaborare au participat.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

La Comitetul Consultativ a fost invitată să participe și Federația Autorităților Locale din România. Întrucât aceasta nu a răspuns invitației, au fost trimise adrese prin care se solicitau întâlniri cu Asociațiile Comunelor, Orașelor, respectiv Municipiilor din România. Singurul răspuns pozitiv a fost primit din partea Asociației Municipiilor din România, care a organizat o masă rotundă în luna iulie 2007. A fost elaborat un chestionar privind disponibilitatea și nevoia de noi servicii de îngrijire a copilului la nivelul municipiilor din România, care a fost transmis de Asociația Municipiilor din România către toți membrii ei, fiind primite răspunsuri din partea a 13 dintre

acestea.

Totodată, au fost organizate 8 vizite în teritoriu (câte un județ din fiecare regiune de dezvoltare). Aceste vizite au cuprins întâlniri la care au fost invitați reprezentanți ai direcției generale de asistență socială și protecția copilului din județul gazdă, ai consiliului județean, ai consiliilor locale, primari, ai inspectoratelor școlare și autorităților de sănătate publică, precum și șefi de centre de zi, directori de creșe și grădinițe, și întreprinzători locali.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri

5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

6. Alte informații

**Secțiunea a 7-a
Activități de informare publică privind elaborarea
și implementarea proiectului de act normativ**

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Informațiile au fost diseminate atât prin postarea de documente pe site-ul MMFES www.mmssf.ro și pe site-ul ANPDC www.copii.ro, cât și prin intervenții în presa scrisă și audiovizuală a secretarilor de stat din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Alte informații

**Secțiunea a 8-a
Măsuri de implementare**

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Autoritatea administrației publice centrale responsabilă cu coordonarea serviciilor de educație și îngrijire a copilului pe timpul zilei la nivel național este Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului. Pentru a realiza o coordonare efectivă și eficientă a serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei, precum și corelarea cu politicile în domeniul educației și îngrijirii sănătății, Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse colaborează cu Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Ministerul

Sănătății Publice. Verificarea îndeplinirii standardelor minime obligatorii de către servicii se realizează de Inspekția Socială.

Autoritățile administrației publice județene coordonează activitatea desfășurată de autoritățile administrației publice ale municipiilor, orașelor și comunelor din județul respectiv în domeniul serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei, prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului.

La nivelul autorităților administrației publice ale municipiilor, orașelor și comunelor se înființează un compartiment specializat pentru administrarea și coordonarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei. Compartimentul are ca obiectiv asigurarea funcționării optime a serviciilor, dezvoltarea conținutului și a calității acestora. Prin excepție, în cazul comunelor, atribuțiile privind administrarea și coordonarea serviciilor pot fi îndeplinite de persoane special desemnate, cu responsabilități în acest domeniu. În sectoarele Municipiului București, compartimentele specializate pentru administrarea și coordonarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei se înființează în structura direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului.

2. Alte informații

Față de cele prezentate mai sus supunem spre avizare proiectul de **Lege privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copilului pe timpul zilei.**

Ministrul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse,

Paul Păcuraru

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului

Subsecretar de Stat

Gabriella Tonk

AVIZAT,

**Ministrul Educației, Cercetării
și Tineretului**

Cristian Adomniței

**Ministrul Internelor și Reformei
Administrative**

Cristian David

Ministrul Economiei și Finanțelor

Varujan Vosganian

Ministrul Justiției,

Cătălin Marian Predoiu